

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi omaisuuden lunastuksesta puolustustarkoituksiin.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki omaisuuden lunastuksesta puolustustarkoituksiin. Laki korvaisi nykyisen pakkolunastuksesta puolustustarkoituksiin annetun lain vuodelta 1944.

Ehdotettuun lakiin sisältyisivät vain ne säännökset, jotka ovat tarpeen puolustustarkoituksiin tapahtuvan lunastuksen erityisluonteen vuoksi. Muilta osin omaisuuden

lunastuksessa puolustustarkoituksiin noudatettaisiin kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annettua lakia. Lunastuksen katsottaisiin tapahtuvan puolustustarkoituksiin silloin, kun se on tarpeen puolustusvoimille säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan niinpian kuin se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Kiinteää omaisuutta voidaan nykyisin lunastaa puolustusvoimien tarpeita varten erityisen pakkolunastuslain eli pakkolunastuksesta puolustustarkoituksiin 13 päivänä loka-kuuta 1944 annetun lain (787/1944) ja sitä täydentävän asetuksen (788/1944) nojalla.

Puolustushallinnon erityisen pakkolunastuslain säättämisaikana oli voimassa laki kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen (27/1898). Erityislain säätämistä pidettiin kuitenkin tarpeellisena.

Pakkolunastuksesta puolustustarkoituksiin annettu laki on nykyisiin tarpeisiin kauttaaltaan vanhentunut. Lakia ei ole pidetty lakiteknisesti ajan tasalla.

2. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Pakkolunastuksesta puolustustarkoituksiin annetun lain viittaukset yleiseen lunastuslakiin koskevat jo kumottua, 1800-luvulta peräisin ollutta lakia. Laissa säädetty kaksivaiheinen menettely, jossa valtioneuvoston asettama toimikunta suorittaa lunastuksen ja kiinteistönmuodostaminen suoritetaan erillisenä maanmittaustoimituksena, on vanhen-

tunut. Niitä puolustusvalmiudellisia perusteita, joiden vuoksi vanha erityislaki pysytettiin voimassa muuta lunastuslainsäädäntöä uudistettaessa 1970-luvulla, ei puolustustilalain (1083/1991) säätämisen jälkeen ole enää olemassa.

Niin sanotun maapaketin yhteydessä 1970-luvulla säädettiin laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta (603/1977), jäljempänä yleinen lunastuslaki, joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1978. Hallituksen esityksessä lunastuslainsäädännön uudistamiseksi (HE 179/1975 vp) esitettiin pakkolunastuksesta puolustustarkoituksiin annetun lain kumoamista. Eduskunta päätti kuitenkin edelleen pysyttää erityislain voimassa.

Voimassa oleva laki pakkolunastuksesta puolustustarkoituksiin on siinä määrin vanhentunut, että se olisi tarkoituksenmukaista kumota. Tällöin olisi ajateltavissa, että puolustustarkoituksiin tapahtuvassa pakkolunastuksessa noudatettaisiin pelkästään yleistä lunastuslakia. Puolustustarkoitus on kuitenkin lunastusperusteena poikkeava. Puolustustarkoituksiin tapahtuvassa lunastustoiminnassa on myös sellaisia erityispiirteitä, jotka tulisi säilyttää. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettä-

väksi uusi laki omaisuuden lunastuksesta puolustustarkoituksiin ja nykyinen pakko-lunastuksesta puolustustarkoituksiin annettu laki kumottavaksi. Yksittäisten korjausten tekeminen nykyiseen lakiin ei ole tarkoituksenmukaista, koska pääosa siitä jouduttaisiin joka tapauksessa uusimaan.

Uusi laki olisi suppea ja sisältäisi vain ne säännökset, jotka ovat tarpeen puolustustarkoituksiin apautuvan lunastuksen erityisluonteen vuoksi. Muilta osin puolustustarkoitukseen tapahtuva lunastus tapahtuisi yleisen lunastuslain mukaisesti.

Tavanomaisia puolustustarkoituksiin lunastettuja kohteita ovat varuskuntien kasarmi-alueet, harjoitusalueet ja ampuma-alueet, lentokenttäalueet, varikko- ja varastoalueet ja niiden suoja-alueet sekä viesti- ja tutka-asema-alueet samoin kuin aluehankintoihin liittyvät tiet sekä yhdyskuntatekniikan edellyttämät alueet.

Lunastettavien alueiden koko on vaihdellut muutamasta kymmenestä hehtaarista useaan tuhanteen hehtaariin. Erityiskohteen ollessa kysymyksessä pinta-ala saattaa olla hyvinkin pieni. Lunastusta joudutaan käyttämään tilanteessa, jossa tietyn, välttämättä tarvittavan alueen osalta ei sopimusta synny. Lunastus mahdollistaa myös maanomistajien yhdenvertaisen kohtelun hankintatapahtumaan liittyvän hinnoittelun osalta.

Puolustusvoimien toiminnan kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että sen yksiköillä on hyvät naapurussuhteet ympäröivien alueiden omistajiin. Tämä asettaa erityisiä vaatimuksia puolustushallinnon maapolitiikalle.

Merkittävimpana tekijänä maapolitiikan hoitamisen kannalta on ehkäistä kielteisten asenteiden syntyminen kiinteän omaisuuden lunastusten yhteydessä. Tämä edellyttää, että lunastustoimenpiteiden kohteeksi joutuneet kokevat saaneensa täyden korvauksen menettämästään omaisuudesta ja että muillakin toimenpiteillä, kuten vaihtomaaratkaisilla, pyritään eliminoimaan lunastuksesta aiheutu- via haittoja ja vahinkoja.

Voimassa olevan lain mukaan lunastettaessa kiinteää omaisuutta puolustustarkoitukseen on korvaus lunastettavasta omaisuudesta määrättävä kalleimman käyvän hinnan mukaan. Vastaavasti yleisen lunastuslain mukaan lunastettavan omaisuuden omistajalla on oikeus saada täysi korvaus, joka pääsääntöisesti määrätään omaisuuden käyvän hinnan mukaisesti. Jos käypä hinta ei vastaa luovuttajan täyttä menetystä, arvioiminen on

perustettava omaisuuden tuottoon tai omaisuuteen pantuihin kustannuksiin. Vesilain (264/1961) mukaan lunastuksesta suoritetaan puolitoistakertainen korvaus. Lisäksi yleisen lunastuslain 32 §:ään sisältyy asunto- ja elinkeinotakuuta koskeva säännös.

Lunastettava kohde arvioidaan yleensä kauppa-arvomenetelmällä käyttäen apuna kauppahintarekisteristä saatavia tietoja sellaisista kiinteistökaupoista, jotka on tehty samalla paikkakunnalla ja joissa kaupan kohde on luonteeltaan lunastuskohdetta vastaava. Kaupankäynnin luonteesta johtuen samantyyppisten kohteista maksetut hinnat vaihtelevat.

Kauppa-arvomenetelmällä arvioitaessa saadaankin tietty vaihteluväli, jonka osoittaman hajonnan puitteissa käypä hinta paikkakunnalla vaihtelee ja jolle välille todennäköinen hinta arvioitavan kohteen osalta vapaaehtoisessa kaupassa asettuisi. Yleisen lunastuslain tarkoittama käypä hinta vastaakin hintojen keskitasoa eli keskiarvohintaa kauppa-arvomenetelmällä määritetyn käyvän hinnan vaihteluvälin puitteissa. Kallein eli korkein käypä hinta vastaa puolestaan sitä hintatasoa, joka käyvän hinnan vaihteluvälin puitteissa asettuu edellä tarkoitettujen keskiarvohinnan yläpuolelle eli käypien hintojen yläpuolelle keskitasoa.

Lunastuskorvauksen suorittamisen tarkoituksena on, että omaisuuden luovuttajan varallisuusasema palautuu ennen lunastusta olleelle tasolle. Käytännössä luovuttajan tulisi voida hankkia saamallaan lunastuskorvauksella lunastetun omaisuuden sijaan vastaavanlainen omaisuus vapaaehtoisella kaupalla, jotta korvaus olisi täysi korvaus. Vaikka käyvän hinnan mukaisella korvauksella ja korkeimmalla käyvällä hinnalla tarkoitetaan käytännössä likipitään samaa hintatasoa, korkein käypä hinta korostaa kuitenkin sitä, että lunastuskorvauksen tulee taata luovuttajan varallisuusaseman säilyminen ennallaan kaikissa lunastustapauksissa.

Voimassa olevan pakkolunastuksesta puolustustarkoituksiin annetun lain määrittämällä kalleimman käyvän hinnan mukaisella korvausperusteella on ollut merkittävä vaikutus puolustushallinnon maapolitiikan onnistumisessa. Tämän vuoksi myös uudessa laissa tulisi lunastetusta omaisuudesta suoritettavan kohteenkorvauksen määräämisperusteena säilyttää nykyinen kalleimman käyvän hinnan mukainen hintataso eli korkein käypä hinta.

Toisena merkittävänä tekijänä puolustus-hallinnon maapolitiikan hoidossa kiinteää omaisuutta lunastettaessa on ollut vastikemaan aktiivinen käyttäminen. Nykyisen lain mukaan pakkolunastustoimituksessa voidaan antaa vastikemaata tietyin edellytyksin sille, joka menettää asuntotontin, asuntotilan tai viljelmän taikka taloudellisesti olennaisen osan näistä. Näissä tilanteissa voidaan suorittaa tilusvaihto käyttäen valtion maaomaisuutta.

Myös yleinen lunastuslaki antaa mahdollisuuden vastikemaajärjestelyihin lunastustoimituksissa. Lunastuslain 23 §:n mukaan voidaan suorittaa tilusvaihtoja ja alueiden siirtämisiä. Lisäksi asianosaiset voivat sopia lunastuslain 47 §:n nojalla korvauksen suorittamisesta kiinteänä tai muuta lunastettavaa omaisuutta vastaavana omaisuutena. Kun nämä lunastuslain säännökset mahdollistavat nykyisen kaltaisen vastikemaajärjestelytoiminnan jatkamisen, ei ehdotettuun lakiin ole tarpeen sisällyttää erityisiä vastikemaajärjestelyjä koskevia säännöksiä.

Pakkolunastusluvan myöntää nykyisen lain mukaan valtioneuvosto puolustusministeriön esittelystä. Lunastusluvan valmisteluvaiheessa kuullaan maanomistajia, erilaisia etujärjestöjä ja kuntia.

Pakkolunastusluvan myöntäessään valtioneuvosto on asettanut samalla lunastuksen toimeenpanoa varten pakkolunastustoimikunnan. Pakkolunastustoimikuntaan on nimetty lainoppinut puheenjohtaja, maanmittausinsinööri, agronomi ja metsänhoitaja. Lisäksi asianomainen kunnanhallitus on valinnut puolustusministeriön kehotuksesta toimikuntaan yhden jäsenen. Toimikunnat ovat toimineet itsenäisinä yksikköinä, joiden jäsenillä on ollut tässä tehtävässä tuomarin vastuu. Menettelystä toimikunnissa on voimassa, mitä alioikeuksista on säädetty. Toimikunta antaa päätöksen, joka saavuttaa lainvoiman, ellei siitä valiteta maa-omikeuteen. Maa-omikeudessa ovat läsnä lain määräämät lisäjäsenet nykyisen lain mukaista asiaa käsiteltäessä. Lunastustoimituksen päätyttyä pakkolunastusyksikön muodostaminen suoritetaan erillisenä maanmittaustoimituksena.

Myös yleisen lunastuslain mukaisen lunastusluvan myöntää valtioneuvosto. Lunastuspäätöksen antaa lunastustoimikunta, johon kuuluvat maanmittaushallinnossa työskentelevä maanmittausinsinööri ja kaksi uskottua miestä. Lunastustoimikunta tekee sekä korvauspäätöksen että suorittaa maanmittaustoi-

mituksen. Lunastustoimituksesta voi valittaa maa-omikeuteen. Lunastuslain mukaiset valitusasiat maa-omikeus käsittelee säännönmukaisessa kokoonpanossa.

Yleisen lunastuslain mukaan maa-omikeuden päätöksistä voidaan valittaa korkeimpaan oikeuteen, jos tämä myöntää valitusluvan. Koska ehdotetun lain mukaan puolustustarkoituksiin tapahtuvassa lunastuksessa myös muutoksenhaun osalta noudatettaisiin yleisen lunastuslain säännöksiä, muutos poistaisi pakkolunastuksesta puolustustarkoituksiin annetun lain muutoksenhakua koskevassa säännöksessä olevan muutoksenhakuluvan tarvetta koskevan epäselvyyden.

Pakkolunastuksesta puolustustarkoituksiin annetun lain 22 §:n muutoksenhakukiello saattaa olla Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen vastainen, jos sen tulkitaan koskevan lunastettavan alueen täsmentämistä lunastustoimituksessa. Tämänkin vuoksi muutoksenhakua koskevien säännösten uusiminen on tarpeen.

Maa-alueen soveltuvuus puolustustarkoitukseen saattaa edellyttää, ettei alueen luonetta muuteta lunastuksen tultua vireille. Esimerkiksi puolustusvoimien varastoalue voi vaatia tietynlaista puustoa suoja-alueella. Tästä syystä tarvitaan säännökset, joiden perusteella voidaan tarvittaessa antaa käyttökielto omaisuuden sellaisen käyttämisen estämiseksi, joka saattaa vaarantaa lunastuksen tarkoitusta.

Lunastuksen tapahtuessa puolustustarkoituksiin joudutaan lunastuksen yhteydessä käsittelemään puolustusvoimien toimintoihin liittyviä seikkoja. Tästä saattaa aiheutua tarve voida käyttää tämän alan asiantuntijoita lunastustoimituksen yhteydessä.

Pakkolunastuksesta puolustustarkoituksiin annetun lain toimeenpanosta annettu asetus ehdotetaan kumottavaksi. Uuden asetuksen antaminen ei ole tarpeen.

3. Taloudelliset vaikutukset

Erillisten pakkolunastustoimikuntien määräämisestä luopuminen ja lunastustoimituksen siirtyminen maanmittaustoimiston toimitusinsinöörin ja kahden uskotun miehen toimesta tapahtuvaksi yksivaiheiseksi menettelyksi yksinkertaistaa lunastusmenettelyä ja säästää kustannuksia. Myös maa-omikeuden lisäjäsentä luopuminen vähentää kustannuksia.

4. Asian valmistelu

Ehdotuksen hallituksen esitykseksi on valmistellut puolustusministeriön asettama työryhmä, jossa on ollut edustus oikeusministeriöstä, maa- ja metsätalousministeriöstä, puolustusministeriöstä, maanmittauslaitoksesta sekä Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:stä.

Ehdotuksesta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, puolustusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, liikenneministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä,

ympäristöministeriöltä, pääesikunnalta, korkeimmalta hallinto-oikeudelta, korkeimmalta oikeudelta, Etelä-Suomen maaoikeudelta, maanmittauslaitokselta, rakennushallitukselta, Metsähallitukselta, Ilmailulaitokselta, tielaitokselta, Suomen Kuntaliitolta, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y:ltä, Maaseutukeskusten liitto r.y:ltä ja Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund r.f:ltä. Lausunnot on otettu huomioon esitystä valmisteltaessa. Esityksen viimeistely on suoritettu virkatyönä puolustusministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Soveltamisala. Kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastus puolustustarkoituksiin tapahtuisi ehdotuksen mukaan yleisen lunastuslain ja säädettäväksi ehdotetun lain mukaisesti. Pykälässä ovat säännökset yleisen lunastuslain ja ehdotetun lain välisestä suhteesta. Yleisen lain ja säädettäväksi ehdotetun erityislain suhteesta ehdotetaan säädettäväksi siten, että yleistä lakia noudatetaan kaikilta osin, jollei erityislaista muuta johdu.

Jos puolustushallinnon viranomaisen hankkii lunastamalla kiinteää omaisuutta tai erityisiä oikeuksia muuhun tarkoitukseen kuin puolustustarkoituksiin tai jos lunastus perustuu muuhun lainsäädäntöön kuin lunastuslakiin ja nyt ehdotettuun lakiin, eivät ehdotetun lain säännökset tulisi miltään osin sovellettaviksi. Siten esimerkiksi rakennuslain (370/1958) nojalla tapahtuvaan lunastamiseen ei sovellettaisi ehdotettua lakia.

2 §. Lunastuksen tarkoitus. Ehdotuksen mukaan lunastuksen katsottaisiin tapahtuvan puolustustarkoituksiin silloin kun se olisi tarpeen puolustusvoimille säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi. Puolustusvoimien tehtävät on määritelty puolustusvoimista annetussa laissa (402/1974). Puolustusvoimien tehtäviä mahdollisesti koskevat muutokset eivät aiheuttaisi lakitekniisiä muutoksia ehdotettuun lakiin.

3 §. Toimenpiteiden väliaikainen kieltäminen. Puolustusministeriölle ehdotetaan annettavaksi oikeus kieltää väliaikaisesti lunastettavan omaisuuden sellainen käyttäminen, jo-

ka voi vaarantaa lunastuksen tarkoituksen. Kieltomahdollisuus alkaisi lunastusta edellyttävän hankkeen tultua vireille. Hankkeen katsotaan tulleen vireille, kun sitä on ryhdytty valmistelemaan puolustushallinnossa. Kielto olisi voimassa enintään yhden vuoden ajan ja se voitaisiin antaa vain kerran. Luonnonsuojelulain 18 §:ssä (672/1991) on vastaava oikeus annettu lääninhallitukselle luonnonsuojelulain mukaisissa lunastuksissa. Puolustushallinnon käyttötarkoitus saattaa edellyttää omaisuuden säilyttämistä alkupe- räisessä muodossaan esimerkiksi puustoltaan.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan annettavaksi lunastuslavan myöntävälle viranomaiselle mahdollisuus jatkaa omaisuuden kohdistuvaa toimenpidekieltoa lunastuslavan myöntämisen jälkeen. Kielto poikkeaa luonnonsuojelulain vastaavasta kiellosta siten, ettei se tulisi automaattisesti voimaan lunastuslavan myöntämisellä, vaan edellyttäisi nimenomaista ratkaisua.

Toimenpidekiellon johdosta alueen omistajalle aiheutunut vahinko ja haitta korvattaisiin.

4 §. Lunastuskorvaus. Pykälään sisältyvät lunastuskorvauksen määräämisperusteita koskevat säännökset. Yleisperusteluissa esitetyn mukaisesti ehdotetaan, että lunastettavan omaisuuden korvauksen (kohteenkorvaus) määräämisperusteena olisi korkeimman käyvän hinnan mukainen täysi korvaus. Korvausten määräämisessä noudatettaisiin muutoin lunastuslain mukaisia korvausperusteita. Ehdotetut säännökset eivät merkitsisi muutosta nykyisin voimassa oleviin, pakkolunas-

tuksesta puolustustarkoituksiin annetun lain mukaisiin korvausperusteisiin.

Mikäli lunastuslupaan sisältyy toimenpidekielto, lunastuskorvaukselle lunastuslain mukaan maksettavan koron laskennan alkamisajankohta olisi yhdenmukaisesti luonnonsuojelulain kanssa kiellon tiedoksiantamisen ajankohta. Mikäli puolustusministeriö antaa toimenpidekiellon ennen lunastuslupaa, korko lasketaan tämän päätöksen tiedoksisaan- nista.

5 §. Asiantuntijat. Lunastuslain 12 §:n 2 momentin mukaan lunastustoimikunnalla on oikeus kutsua avustajakseen asiantuntijoita, jos toimikunta katsoo, että toimituksessa käsiteltävä määrätty asia sitä vaatii. Puolustustarkoituksiin tapahtuva lunastus saattaa toisinaan edellyttää kohteen tulevan käyttötarkoituksen vuoksi asiantuntijoiden käyttöä. Asiantuntijoiden käyttötarve arvioidaan kunkin lunastuksen osalta erikseen. Asiantuntijoiden kelpoisuusehdoista tai esteellisyydestä ei ole säännöksiä. Puolustusvoimien toimintaa koskeva asiantuntemus on useimmiten saatavissa vain puolustusvoimiin palvelusuhteessa olevalta henkilöltä. Koska lunastuslaki ei edellytä asiantuntijalta samanlaista esteettömyyttä kuin toimikunnan jäseneltä, ei tällaisessa palvelusuhteessa olevaa voida katsoa esteelliseksi toimimaan asiantuntijana pelkästään palvelusuhteen vuoksi.

6 §. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan niin pian kuin se on hyväksytty ja vahvistettu. Lain voimaan tullessa ehdotetaan kumottavaksi nykyisin voimassa oleva laki pakkolunastuksesta puolustustarkoituksiin sekä siihen liittyvä asetus.

Ennen uuden lain voimaantuloa haettuun lunastukseen ehdotetaan sovellettavaksi aikaisempaa lakia ja asetusta lukuun ottamatta aikaisemman lain 24 §:ää, jossa säädetään maa- ja metsätalouden lisäjäsenistä. Maa- ja metsätalouden lisäjäseniä ei ole tarpeellista käyttää myöskään enää vireillä olevista lunastuksista aiheutuissa maa- ja metsätalouden lisäjäsenistä.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan niin pian kuin se on hyväksytty ja vahvistettu.

3. Säättämisjärjestys

Laki voidaan säätää tavallisessa lainsäätämismenettelyssä, koska lunastus puolustustarkoituksiin tapahtuu yleistä tarvetta varten ja lain 4 §:n mukaan lunastuksesta maksettaisiin täysi korvaus.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

omaisuuden lunastuksesta puolustustarkoituksiin

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksessa puolustustarkoituksiin on noudatettava, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/77), jäljempänä lunastuslaki, säädetään, jollei tästä laista muuta johdu.

2 §

Lunastuksen tarkoitus

Omaisuuden lunastuksen katsotaan tapahtuvan puolustustarkoituksiin silloin, kun lu-

nastus on tarpeen puolustusvoimille säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi.

3 §

Toimenpiteiden väliaikainen kieltäminen

Kun puolustusministeriö on ryhtynyt valmistelemaan tämän lain mukaista lunastusta, se voi kieltää väliaikaisesti enintään yhdeksi vuodeksi omaisuuden sellaisen käyttämisen, joka saattaa vaarantaa lunastuksen tarkoituksen. Puolustusministeriön päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Jos lunastus myöhemmin raukeaa, on omistajalla ja haltijalla oikeus saada korvaus siitä vahin-

gosta ja haitasta, mitä hänelle kiellon johdosta on aiheutunut.

Lunastuslupaan voidaan sisällyttää kielto käyttää omaisuutta tavalla, joka saattaa vaarantaa lunastuksen tarkoitusta. Kielto on voimassa siitä päivästä, jolloin päätös lunastusluvasta on annettu tiedoksi omistajalle tai haltijalle, siihen saakka, kunnes lunastus on päättynyt tai rauennut. Jos lunastus raukeaa, on kiellosta aiheutunut vahinko ja haitta korvattava siten kuin 1 momentissa säädetään.

Jollei tässä pykälässä tarkoitettu korvauksesta sovita, siitä päätetään lunastustoimituksessa, johon sovelletaan, jollei toimitus muutoin ole vireillä, mitä lunastuslain 97 §:ssä säädetään.

4 §

Lunastuskorvaus

Lunastettavasta omaisuudesta on määrättävä omaisuuden korkeimman käyvän hinnan mukainen täysi korvaus. Korvausten määräämisessä noudatetaan muuten lunastuslain mukaisia korvauserusteita.

Jos lunastuslupaan sisältyy 3 §:n 2 momentin mukainen toimenpidekielto, lunastuskorvaukselle on määrättävä maksettavaksi lunastuslain 95 §:n mukainen korko lunastusluvasta tiedoksisaantipäivästä. Jos ennen

lunastuslupaa on annettu 3 §:n 1 momentin mukainen kielto, korko on määrättävä maksettavaksi kieltopäätöksen tiedoksisaantipäivästä.

5 §

Asiantuntijat

Harkittaessa lunastuslain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettujen asiantuntijoiden kutsumista on erityisesti otettava huomioon lunastuksen puolustustarkoitus.

6 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 , ja sillä kumotaan pakkolunastuksesta puolustustarkoituksiin 13 päivänä lokakuuta 1944 annettu laki (787/1944) sekä pakkolunastuksesta puolustustarkoituksiin annetun lain toimeenpanosta 13 päivänä lokakuuta 1944 annettu asetus (788/1944).

Lunastuksessa, johon on haettu lupaa ennen tämän lain voimaan tuloa, noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä lukuun ottamatta kumotun lain 24 §:ää.

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Puolustusministeri *Anneli Taina*